

PRAKSISHEFTE

1. SEMESTER

Innholdsfortegnelse

Innledning	side	3
<i>Praksisstudiet</i> i 1. semester		4
Hensikt og læringsmål		
Praktiske opplysninger		
Forslag til ramme rundt hvert praksisbesøk		
Forslag til innhold i praksisbesøkene		
Dagbok		
Oppfølging		
Seminarundervisning for studentene i tilknytning til praksisbesøkene		
Oppgaver til praksisdagene		7
Dagbok – praksisbesøk 1 til 4		9-12

Innledning

Dette heftet er først og fremst utarbeidet som en veiledning til tannlegene i Den offentlige tannhelsetjenesten som skal være praksislærere for studenter i 1. semester. Veiledningsheftet er også ment som en hjelp til studentene, og det kan være til støtte for seminarlærerne ved Det odontologiske fakultet som er involvert i seminarundervisningen i 1. semester.

Veiledningen for 1. semester tar for seg formål, forslag til emner som kan tas opp under praksisbesøkene, oppgaver til praksisdagene, dagbok, samt en del praktiske opplysninger.

Studenter, praksislærere/veiledere og seminarlærere/tannleger vil få tilsendt nærmere opplysninger om bl.a. tid, sted og en del praktiske opplysninger før praksisperioden i 1. semester.

NB. Praksisstudiet er obligatorisk. Det vil bli ført fraværsregistrering og det er en forutsetning for å kunne gå opp til semesterets eksamen at praksisstudiet er gjennomført.

Det tas forbehold om eventuelle senere endringer i oppsatt program. Det vil i så fall bli egen informasjon om slike endringer.

Praksisstudiet i 1. semester

Praksisstudiet er en viktig del av emneblokken *individ og kommunikasjon*. Medisinstudentene skal ut i legepraksis mens odontologistudentene skal ut i tannlegepraksis.

Hensikt og læringsmål

Hovedmålet for den tidlige pasientkontakten for odontologistudentene er å gi et innblikk i hvorledes det er å være tannlege, å være pasient og i det å samtale med pasienter.

Delmål:

Praksisbesøkene skal

- inspirere til en bevisst holdning til tannlegerollen, samt gi studentene gode rollemodeller tidlig i studietiden
- gi innsikt i tannlege-pasientforholdet og betydningen av kommunikasjon i klinisk virksomhet
- utvikle forståelse for pasientenes situasjon i tannlege-pasientforholdet
- forsterke motivasjonen for læring og bidra til forståelse for basalfagenes relevans for klinisk virksomhet

I tillegg skal praksisbesøkene:

- gi innblikk i tannlegekontoret og dets organisering
- utvikle kommunikasjonsferdigheter hos studentene
- introdusere kliniske undersøkelsesteknikker

Praktiske opplysninger

Studentene skal ha fire praksisbesøk i 1. semester. Praksisbesøkene fremgår av timeplanen.

Hvert besøk varer fra kl. 08.30 til ca. kl. 12.00.

Studentene må selv ta med klinikktøy, hvite sokker og hvite sko. Informasjon om hvor du får kjøpt klinikktøy m.m. finner du på følgende web adresse:

http://www.odont.uio.no/studier/semesterboker/Felles/klinisk_tjeneste_Jun.html

Det er tannklinikker i Den offentlige tannhelsetjenesten i Oslo og Akershus som deltar i *praksisstudiet i 1. semester*, og hver klinikk skal ta imot en gruppe på to eller tre studenter. De samme studentene besøker den samme tannklinikken hver gang og har sin faste praksislærer.

Fakultetsadministrasjonen ved Det odontologiske fakultet har det administrative ansvaret for *praksisstudiet*. Dette omfatter forberedelser og oppfølging, etablering av kontakt mellom praksislærer og student, samt formidling av økonomisk støtte til veilederne.

Forslag til ramme rundt hvert praksisbesøk

Praksisdagen kan begynne med et “morgenmøte” hvor dagens program og dagens pasient(er) gjennomgås. Deretter kan det avsettes tid til at studentene *observerer* ulike situasjoner (konsultasjon, behandling, klinikkrutiner) og til at de *samtaler* med pasienter. Etter at studentene har gjort sine observasjoner og samtaler bør det settes av tid til gjennomgang av det de har opplevd. Dagen kan gjerne avsluttes med en oppsummering. Det bør også settes av noe tid til kliniske/praktiske “øvelser” hver praksisdag.

Første praksisdag bør det også settes av litt tid til samtale om hensikten med praksisbesøkene, studentenes forventninger etc.

Da forholdene på hver enkelt av tannklinikene vil variere mht. pasientkategorier, størrelse på klinikken, antall ansatte o.l., er det ikke lagt opp en detaljert plan for hver enkelt praksisdag. I stedet er det satt opp noen stikkord for hva praksisdagen kan inneholde (se neste side).

Forslag til innhold i praksisbesøkene

Kommunikasjonssituasjoner

- Kommunikasjon med barn evt. med foreldre
- Kommunikasjon med ungdom, voksne, eldre evt. andre pasientgrupper
- Kommunikasjon med personale og andre faggrupper

Hvordan?

- Samtale med pasienten på venteværelset før og/eller etter konsultasjon/behandling
- Observere tannhelsepersonellet i kommunikasjonssituasjoner, inkl. telefonhenvendelser

Relevante emner

Dette er ment som et forslag til emner som kan tas opp under praksisbesøkene.

- Omvisning, bli kjent på klinikken
- Oppførsel overfor pasienten. Takt og tone.
- Personlig hygiene (1. Besøk på klinikken)
- Rutiner for klinikkhygiene
- Taushetsplikt, etikk
- Journalføring
- Enkel assistanse
- Odontologisk terminologi

Praktiske/kliniske situasjoner der studentene kan delta

- Klargjøring/"oppdekking" (hente pasient, plassere i stol, ta på serviett)
 - Observere tannlegen (og evt. tannpleier?) i arbeid på pasient
 - Assistere tannlegen ved enkelt klinisk arbeid
 - Tannlegen undersøker studentene etter tur i de andre studentenes nærvær
 - Studentene undersøker hverandre (speil, sonde)
 - Studentene tar røntgenbilder av hverandre
- } Siste praksis-
dag

Dagbok

Studentene fører dagbok for hvert praksisbesøk. Notatene i dagboken skal omfatte:

- Dagens aktiviteter
- Dagens læring
- Spørsmål knyttet til aktiviteter og læring
- Inntrykk og oppfatninger

Hensikten med dagboken er å hjelpe studentene til å strukturere sine erfaringer. Dagboken skal ikke innleveres, men må tas med på seminaret som avholdes i tilknytning til praksisbesøkene.

Erfaringer fra første praksisbesøk

I uken etter første praksisbesøk avholdes et seminar hvor studentene får bearbeide og diskutere erfaringer fra første praksisbesøk. Odontologi- og medisinstudentene har hvert sitt seminar. Undervisningen skjer i grupper på 8 - 12 studenter. Seminarlærere er kommunikasjonsveiledere ved Det odontologiske fakultet. Nærmere beskjed til studentene vil bli gitt i form av oppslag.

Kommunikasjonskurs

I samme periode avholdes tre kurs i kommunikasjonstrening med praktiske øvelser. Odontologi- og medisinstudenter er grupper for seg (de samme gruppene som ved erfaringsseminaret). Hensikten er å knytte en sammenheng mellom praksiserfaringene og kommunikasjonstreningen.

OPPGAVER TIL PRAKSISDAGENE

I løpet av hver praksisdag skal du få ansvaret for å følge en pasient gjennom hele seansen. Dvs: Forberede konsultasjonen sammen med tannlegen, assistere underveis, og følge pasienten ut. Du får hjelp av tannlegen til å tilrettelegge dette, men kan bruke kunnskap fra kommunikasjonsundervisningen i din kontakt med pasienten. Etter at du er ferdig med ”din pasient”, skal du skrive referat i ”dagboken” (s. 9-12 i dette heftet) om dine opplevelser, slik at du kan legge det fram på praksisseminaret. Dette gjøres etter tur. Når det ikke er din tur til å delta aktivt i pasientbehandlingen, skal du være observatør. Det er mye å legge merke til:

Prøv å besvare følgende spørsmål:

1. La du merke til kommunikasjonsutfordringene tannlegen og du selv sto overfor i denne konsultasjonen. Hvordan håndterte tannlegen dette? Hva opplevde du selv? Forslag til andre løsninger. Hva lærte du av dette?
2. Hvordan tror du pasienten opplevde konsultasjonen/behandlingen, og hvordan kunne du se det? Hva lærte du av dette?
3. La du merke til noe i konsultasjonen/behandlingen som berører etiske problemstillinger?
4. Opplevde du situasjoner hvor pasienter signaliserte smerte eller frykt? Hvordan håndterte tannlegen dette? Hva følte/gjorde du?
5. Hvor lett syntes du det var å komme i kontakt med pasientene når du snakket med dem?
6. Behandlerrollen består av mange utfordringer, og man skal fungere på mange plan. Hvilke har du lagt merke til under besøkene?
7. Tannlegens profesjonelle oppdrag er todelt:
A: diagnose/vurdering og behandling av sykdom, funksjonsnedsettelse eller skade.
B: forebyggende tiltak for å hindre at sykdom utvikler seg.
Kan du legge merke til når tannlegen utfører disse to forskjellige arbeidsoppgavene?
8. I løpet av praksiserfaringene kan du prøve ut/tenke etter hvor lett eller vanskelig **du selv** synes det er å: snakke med noen du ikke kjenner, lytte til andre, sette deg inn i andres problemer, møte andres følelser (f.eks. frykt/sinne), påføre andre smerte, snakke med andre som virker lite tiltalende på deg, gi oppmuntring, opptre fast og med autoritet når det trengs, gi saklig informasjon.
9. Du kan også legge merke til problematiske konsultasjoner som kan brukes til rollespill og videoopptak senere, eller som kan gi stoff til drøftelser i praksis-seminaret.

I løpet av praksisperioden skal du også få sjansen til å være både pasient og ”tannlege” selv. Som en del av kommunikasjonsundervisningen skal dere nå få sjansen til å utføre konsultasjoner på hverandre i ”virkelige omgivelser”. Tannlegen viser dere hvordan stolen og instrumentene fungerer, slik at dere kan ”undersøke tennene” på hverandre.

Gjør denne treningen parvis, slik at alle får prøvd seg som pasient og tannlege: Ta imot ”pasienten” på venteværelset og utfør en seriøs konsultasjon, så får dere en ypperlig sjanse til å prøve dere i tannlegerollen og få en føling med den.

Prøv å besvare følgende spørsmål:

10. Hvordan opplevde du selv å være i pasientrollen? Hva lærte du om det etter dagens aktivitet og observasjon?
11. Hvordan opplevde du å selv være i behandler-rollen? Fikk du følelsen av hvilke vanskeligheter du eventuelt kan komme til å møte?

Bruk ”dagboken” (s. 9-12 i dette heftet) til å notere svar på spørsmålene, egne tanker og problemstillinger. Da er det lettere å huske når du kommer til seminaret.

DAGBOK

1. praksisbesøk:

2. praksisbesøk:

3. praksisbesøk:

4. praksisbesøk:

